

VANTAA, SILTANIITYNKUJA 1b

LUONTOLAUSUNTO

Marko Vauhkonen

11.10.2024

JOHDANTO

Vantaan kaupunki on käynnistänyt asemakaavamuutoksen koskien Itä-Hakkilan kaupunginosassa osoitteessa Siltaniitynkuja 1b sijaitsevaa aluetta. Asemakaavamuutoksella on tarkoitus mahdollistaa Maahanmuuttoviraston säilöönottoyksikön rakentaminen alueelle.

Senaatti-kiinteistöt tilasi helmikuussa 2024 asemakaavamuutosta varten alueen liito-oravaselvityksen Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:ltä. Raportti selvityksestä valmistui toukokuussa 2024 (Karjalainen & Vauhkonen 2024).

Kaavamuutosta ja sen vaikutusten arviointia varten tarvitaan ajantasainen tieto alueen luonnonoloista ja muistakin mahdollisista luontoarvoista, joten Senaatti-kiinteistöt tilasi elokuussa 2024 aluetta koskevan luontolausunnon. Työn on tehnyt biologi, FM Marko Vauhkonen.

Luontolausunnon tavoitteena on tunnistaa maastokäynnin avulla alueen luontoarvot sekä arvioida mahdollisten lisäselvitysten tarve ja antaa tarvittaessa suosituksia alueen maankäytön suunnittelua varten.

AINEISTO JA MENETELMÄT

Selvitysalue sijaitsee Lahdenväylän ja Lahdentien välissä (kuva 1). Se rajautuu etelässä saksalaiseen sotilashautausmaahan ja pohjoisessa Opaskoirakouluun. Selvitysalueen pinta-ala on noin 1,9 hehtaaria.

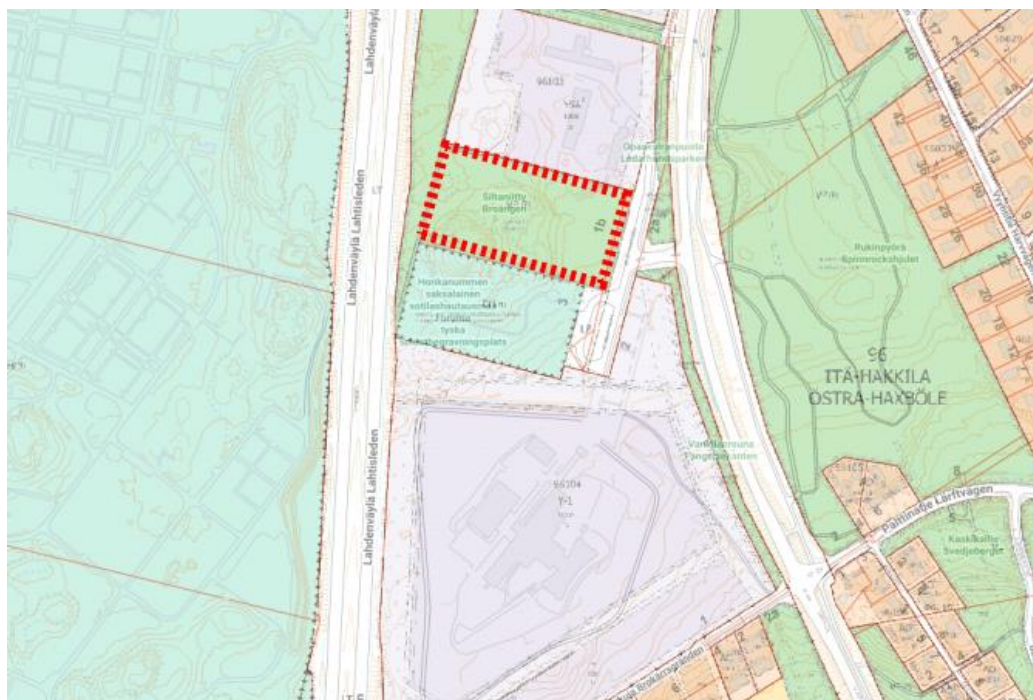
Selvitysalueelta ei ollut käytettävissä aiempia luontoselvityksiä. Alueelta tai sen välittömästä läheisyydestä ei ole tiedossa arvokkaita luontokohteita tai merkittävien eliölajien havaintoja.

Suomen Lajitietokeskuksen (www.laji.fi) havaintoaineisto tarkastettiin 28.8.2024. Siltaniitynkujan varrelta läheltä selvitysalueen koilliskulmaa on tallennettu havainto ketoneilikasta vuodelta 2023. Paikalla kasvoi muutama yksilö. Ketoneilikka on luokiteltu (Hyvärinen ym. 2019) Suomessa silmälläpidettäväksi (NT) lajiksi.

Selvitysalueelle tehtiin luontolausuntoa varten maastokäynti 31.8.2024. Alue käveltiin kattavasti läpi samalla inventoiden kasvillisuutta ja luontotyypejä. Maastotyössä käytettiin GPS-laitetta, jolla kohteet ja lajien havaintopaikat voidaan paikantaa riittävällä tarkkuudella.

Alueelta selvitettiin mahdollisten arvokkaiden luontokohteiden esiintyminen. Näitä ovat luonnonsuojelulain 64 §:n mukaisten suojeltujen luontotyyppien, vesilain 2 luvun 11 §:n ja 3 luvun 2 §:n mukaisten pienvesikohteiden tai metsälain 10 §:n mukaisten elinympäristöjen kriteerit täyttävät kohteet. Lisäksi inventoitiin METSO-ohjelman kriteerit (Syrjänen ym. 2016) tai maakunnalliset LAKU-kriteerit (Salminen & Aalto 2012) täyttävien kohteiden samoin kuin uhanalaisten tai silmälläpidettävien luontotyyppien (Kontula & Raunio 2018a, b) esiintyminen. Todetut kohteet rajataan kartalle ja niistä kirjoitetaan tiivis kuvaus sekä otetaan valokuvia.

Maastokäynnin aikana arvioitiin, onko alueella esim. lepakoiden, huomionarvoisten lintulajien, lahojaviosammalten tai muiden merkittävien eliölajien kannalta soivia elinympäristöjä. Jos tällaisia todetaan, tehdään ehdotus mahdollisesta lisäselvitystarpeesta.

Kuva 1. Selvitysalueen sijainti ja rajaus. Lähde: Senaatti-kiinteistöt.

SELVITYSALUEEN YLEISKUVAUS

Asemakaavamuutosalue on kallioista metsämaastoa, jonka puustoa on harvennettu. Koko selvitysalueella on enimmäkseen uudistuskypsää ja osin varttunutta sekametsää. Pääpuulaji on mänty, jonka lisäksi tavataan jonkin verran kuusta ja vähän koivua sekä pohjoisreunalla myös hieman haapaa. Alikasvoksena ja pienpuustona on em. puulajien taimia sekä pihlajaa, katajaa ja paikoin tammen taimia. Alueella on kymmenkunta pystyyn kuollutta kuusta, muutama mäntykelo sekä joi-takin melko ohutläpimittaisia maapuita.

Selvitysalue on laajalti tuoretta kangasmetsää. Kenttäkerroksen lajeja ovat mustikka, metsäkastikka, -lauha, puolukka, kevätpiippo, maitohorsma, kanerva, kangasmaitikka, kielo, metsätähti ja oravanmarja. Maasto nousee idästä loivasti kohti alueen keski- ja länsiosan kallioaluetta. Kanerva runsastuu rinteellä ja kasvillisuus lähenee kuivahkoa kangasta.

Kallioalueella on useita puoliavoimia paljastumia, joiden reunoilla tai harvana puustona kasvaa ympäröivää metsäaluetta nuorempia tai pienikokoisempia mäntyjä ja koivuja. Karujen kalliopaljastumien kasvilajistoon kuuluvat ahosuolaheinä, kanerva, lampaannata, nurmirölli, metsälauha ja polkusara. Sammal- ja jäkäläpeite on karuille kallioille tavanomaista ja monin paikoin kulunutta, sillä alue on lukuisista poluista päätellen suosittua virkistysaluetta. Kallioiden reunoilla tai tyvillä on muutama pienialainen soistuma, joissa kasvaa kangasrahkasammalta ja juolukkaa.

Kuva 1. Näkymä selvitysalueelta.

Kuva 3. Kalliopaljastuma alueen länsiosassa.

Kuva 4. Virkistyskäyttö on kuluttanut alueen maaperää ja kasvillisuutta.

ARVOKKAAT LUONTOKOhteet JA LAJIESIINTYMÄT

Selvitysalueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse Natura 2000 -alueita, valtakunnallisten luonnonsuojeluohjelmien kohteita, luonnonsuojelualueita, suojeltuja luontotyyppisiä tai luonnonmuistomerkkejä.

Maastokäynnillä ei todettu kohteita, jotka täyttäisivät luonnonsuojelulain 64 §:n mukaisten suojeltujen luontotyyppien, vesilain 2 luvun 11 §:n tai 3 luvun 2 §:n mukaisten pienvesikohteiden tai metsälain 10 §:n mukaisten elinympäristöjen kriteerit. Metsälakia ei sovelleta asemakaava-alueilla lukuun ottamatta maa- ja metsätalouteen osoitettuja alueita.

Kaavamuutosalueella ei ole kohteita, jotka täyttäisivät maakunnallisten LAKU-kohteiden (Salminen & Aalto 2012) tai METSO-ohjelman kriteerit (Syrjänen ym. 2016). Alueella ei todettu myöskään uhanalaisia tai silmälläpidettäviä (Kontula & Raunio 2018a, b) luontotyyppisiä.

Vuoden 2024 erillisselvityksen (Karjalainen & Vauhkonen 2024) perusteella kaavamuutosalueella ei esiinny liito-oravaa eikä kohteella ole lajille hyvin soveltuvaa elinympäristöä. Maastokäynnillä ei havaittu kirjoverkkoperhosen toukkapesiä. Kohdetta ei arvioitu lajille sopivaksi lisääntymisympäristöksi, sillä toukkien ravintokasvi kangasmaitikka esiintyy alueella niukkana, eikä muodosta laajempia kasvustoja.

Muista luontodirektiivin liitteen IV lajeista arvioitiin lepakoiden esiintyminen alueella mahdolliseksi. Selvitysalue on lepakoille soveltuvaa saalistusympäristöä, mutta kohteen luonteesta ja pienestä pinta-alasta johtuen on todennäköistä, ettei se ole lepakoiden kannalta tärkeä ruokailualue tms. (vrt. SLTY 2023). Alueella ei todettu lepakoiden talvehtimis- tai piilopaikoiksi soveltuvia kohteita.

Maastokäynnillä ei tehty havaintoja huomionarvoisista putkilokasvilajeista. Selvitysalueella ei arvioitu olevan uhanalaisten (Hyvärinen ym. 2019) tai muiden huomionarvoisten lajien kannalta tärkeitä elinympäristöjä tai esiintymispaikkoja. Alueen kalliot ovat pienialaisia, eikä niillä esiinny esimerkiksi huomionarvoisten perhoslajien toukkien ravintokasveja.

Selvitysalueen sijainnin, luonnonolojen ja pienen pinta-alan perusteella on epätodennäköistä, että alueen pesimälinnustoon kuuluisi uhanalaisia tai muita huomionarvoisia lajeja. Kohteella ei arvioitu olevan erityistä merkitystä pesimälinnuston kannalta.

JOHTOPÄÄTÖS

Luontolausuntoa varten tehdyssä aiempien luontotietojen selvityksessä sekä elokuun 2024 maastoinventoinnissa ei todettu sellaisia erityisiä luontoarvoja, jotka tulisi ottaa huomioon asemakaavamuutosta laadittaessa. Asiantuntija-arvioinnin perusteella ei esitetä täydentäviä lajistonselvityksiä.

LÄHTEET JA KIRJALLISUUS

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. – Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 704 s.
- Karjalainen, S. & Vauhkonen, M. 2024: Vantaa, Siltaniitynkuja 1b. Liito-oravaselvitys 2024. – Ympäristösuunnittelu Enviro Oy. 4 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018a: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja. Osa 1 – tulokset ja arvioinnin perusteet. – Suomen ympäristö 5/2018:1–388.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018b: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja. Osa 2 – luontotyyppien kuvaukset. – Suomen ympäristö 5/2018:1–925.
- Mäkelä, K. & Salo, P. 2024: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korj. p. – Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023:1–374.
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017:1–278.
- Salminen, J. & Aalto, S. 2012: Luonnonympäristön arvottamisen kriteeristö Uudellemaalle (LAKU). Loppuraportti. – Uudenmaan liiton julkaisuja E 119:1–54.
- Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004: Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. – Suomen ympäristö 742:1–113.
- SLTY 2023: Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen suosituksia lepakkokartoitusten tekijöille, tilaajille ja kartoitustietoja käyttäville viranomaisille. – Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry. 63 s.
- Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016: Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnon-tieteelliset valintaperusteet 2016–2025. – Ympäristöministeriön raportteja 17/2016:1–75.